

NASTAVNA JEDINICA 1

IDENTITET

Osnovni nivo

Ja u svojoj zajednici

1.1 To je ono što volim

Ja sam dječak/Ja sam djevojčica i ono što volim i radim je ok

1.2 Moji lični simboli (grb I)

To je ono što sam ja

1.3 Ovo je naš grb (grb II)

Mi smo jaki kao grupa zato što smo pojedinci

1.4 Pojedinci i grupe

Snage pojedinaca kao potencijal za društvo

Prva nastavna jedinica: Ključni koncept – „Identitet” (za osnovni nivo)

Osnovne informacije za nastavnike: Kako vlastite percepcije učenika utiču na njihov identitet, njihovu participaciju u grupama i njihov pogled na društvo?

„Identitet” u psihološkom smislu odnosi se na sliku o sebi (lični mentalni model samoga sebe), samopoštovanje i individualnost. Rodni identitet važan je dio koncepta identiteta. To do određene mjere diktira kako pojedinac gleda samog sebe kao osobu, te sebe u odnosu prema drugima, i prema tome diktira potencijal kojeg on ili ona može unijeti u grupu.

„Identitet” u sociološkom kontekstu fokusira se na koncept ponašanja prema ulogama. U ovom aspektu, pojedinac otkriva svoj identitet kroz učenje društvenih uloga i vlastito iskustvo u tim ulogama.

Međutim, „identitet” se uobičajeno koristi kako bi se opisao lični identitet – sve stvari koje čine osobu jedinstvenom. Istovremeno, sociolozi često koriste taj pojam da objasne društveni identitet, ili skup grupnih odnosa koji određuju pojedinca.

Postaje očito da je identitet vrlo važan u raznim područjima. Ako bi se identitet razmatrao unutar okvira obrazovanja za demokratiju i ljudska prava, onda on ima specifičan karakter: ako su ljudi razjasnili sopstveni položaj sposobni da podržavaju jedan drugog pojedinačno i u grupama. To je cjeloživotni proces koji se neprestano mijenja. Razjašnjavanje nečijeg identiteta ili traženje nečijeg identiteta mora se stoga podržavati od najranijeg doba. To ne bi trebalo da se odvija putem didaktičkih sredstava, već bi pojedincima trebalo pružati mogućnost da to sami otkrivaju, sa svim prednostima i nedostacima koji takav pristup za sobom povlači. Otvorena i demokratska država jedino može funkcionisati ako pojedinci brane druge, a da ne izgube sami sebe u tom procesu.

Cilj obrazovanja za demokratiju i ljudska prava jeste da se podrži razvoj kompetencija na tri polja. Ova nastavna jedinica ima sljedeći profil kompetencija:

Kompetencija u		
... političkoj analizi i procjeni	... korišćenje metoda	... donošenju političkih odluka i djelovanju
**	***	*

Nastavna sredstva

U ovoj jedinici koristiće se sljedeća nastavna sredstva iz nastavnog kompleta za učenike. Nastavnik mora da odluči hoće li nekim ili svim učenicima trebati dodatna priprema za rad sa ovim sredstvima.

- 0 Istraživanje u biblioteci
- 0 Istraživanje pomoću interneta
- 0 Provođenje intervjua i anketa
- x Tumačenje slika
- 0 Mentalne mape
- 0 Izrada postera
- x Održavanje izložbi
- x Planiranje i održavanje prezentacija
- 0 Pripremanje slajdova ili *powerpoint* prezentacije
- 0 Pisanje novinskih članaka
- 0 Izvođenje predstava
- 0 Održavanje debata

Nastavna jedinica 1: Identitet

Ja u svojoj zajednici

Kako vlastite percepcije učenika utiču na njihov identitet, njihovu participaciju u grupama i njihov pogled na društvo?

Naslov lekcije	Ciljevi učenja	Zadaci učenika	Materijali	Metodi
Lekcija 1: To je ono što volim	Učenici otkrivaju svoje i tuđe kompetencije i znanja. Postaju svjesni dejstva rodni stereotipa.	Učenici zapisuju svoje sklonosti i ponašanja u četiri kategorije. Razmjenjuju svoje odgovore s drugima i razmišljaju o njima.	Papir i olovka, štampani radni list („To volim i to ne volim” tabela).	Individualni i grupni rad, plenarna rasprava.
Lekcija 2: Moji lični simboli (grb I)	Učenici podstiču svoje samopouzdanje prepoznajući i cijeneći svoje pozitivne karakteristike.	Učenici kreiraju svoje vlastite simbole koji će biti dio grupnog grba. Postavljaju sebi pitanja o percepciji samog sebe i koriste prednosti identifikovane u prvoj lekciji. Učenici formiraju grupe kao preduslov za treću lekciju.	Tabele iz prethodne lekcije, štampane kopije grbova (dvije po učeniku), bojice, makaze.	Individualni rad, formiranje grupa.
Lekcija 3: Ovo je naš grb (grb II)	Učenici postaju svjesni mogućnosti svojih individualnih prednosti koje unose u grupu. Usaglašavaju se oko imena i krilatice grupe.	U grupama od četvoro, učenici pokušavaju da objasne lične simbole drugim članovima grupe. Stvaraju zajednički grb i usaglašavaju se oko njegovog imena, krilatice i zajedničkog simbola. Učenici predstavljaju svoj grb ostatku razreda.	Kopije grbova iz prethodne lekcije, bojice, ljepilo.	Grupni rad (četvoro) i grupna prezentacija
Lekcija 4: Pojedinci i grupe	Kroz raspravu učenici shvataju da njihove individualne prednosti imaju potencijal unutar grupe. Shvataju koncept timskog rada i podjele zadataka. Mogu da identifikuju grupe u društvu gdje se različite snage moraju udružiti kako bi se postigao uspjeh.	Učenici razgovaraju o svojim jačim stranama i vezuju ih za druga iskustva u situacijama izvan škole. U izlaganju ideja identifikuju kompetencije koje su potrebne za uspjeh grupe.	Tabla ili <i>flip chart</i> .	Plenarna rasprava.

Lekcija 1

To je ono što ja volim

Ja sam dječak/djevojčica i ono što volim je ok

Vaspitno-obrazovni ciljevi	Učenici otkrivaju svoje i tuđe sposobnosti i znanja. Postaju svjesni dejstva rodni stereotipa.
Zadaci za učenike	Učenici zapisuju svoje sklonosti i ponašanja u četiri kategorije. Razmjenjuju svoje odgovore s drugim učenicima i razmišljaju o njima.
Materijali	Papir i olovke, štampani radni listovi (tabela „Ja volim i ja činim”).
Metodi	Individualni i grupni rad, plenarna sjednica.

Opis lekcije

Nastavnik uvodi temu postavljajući pitanja poput: „Koje aktivnosti volite da radite?“, „ Koje aktivnosti ne volite da radite?“, „Koje aktivnosti rade djevojčice?“ i „Koje aktivnosti rade dječaci?“. Nastavnik čeka da učenici promisle o mogućim odgovorima i onda traži od njih da odgovore.

Kao drugi korak, nastavnik daje učenicima radni list, papir i olovke. Učenici treba da saviju papir na pola i trenutno koriste samo gornju polovinu. Nastavnik onda pruža učenicima sljedeća uputstva:

- Zapišite da li ste dječak ili djevojčica.
- Zapišite pet stvari koje volite da radite.
- Zapišite pet stvari koje ne volite da radite.
- Zapišite pet stvari koje ne volite da radite i koje ne radite.
- Zapišite pet stvari koje ne radite, ali biste ih voljeli da radite.

Kod svake stvari koju ste zapisali istaknite je li uredu da vaš pol takve stvari radi (Ukoliko ste dječak je li u redu da dječak radi takve stvari, ako ste djevojčica je li u redu da djevojčica radi takve stvari).

Kada učenici završe, nastavnik traži od njih da prošetaju razredom i da podjele svoje odgovore sa pet drugih učenika. Zapisuju odgovore tih učenika na donji dio papira.

Nastavnik traži da se učenici skupe i formiraju krug. Nakon toga, odvija se plenarna rasprava sa sljedećim početnim pitanjima:

- Šta mislite o odgovorima vaših kolega? Jeste li iznenađeni?
- Koje su to stvari koje samo vi možete raditi?
- Koji od vaših kolega vas je najviše impresionirao?
- Prepoznajete li neke zajedničke ideje o stvarima koje učenici ne rade, ali bi voljeli da ih rade?
- Šta se događa ako djevojčica rade stvari koje rade dječaci? Ili ako dječak radi stvari koje rade djevojčice?
- Na koji bi način članovi vaše porodice odgovorili na pitanja?
- Zašto odgovaramo ovako kako odgovaramo? Zašto mislimo da je za neke stvari uredu da ih rade samo djevojčice a za neke je uredu da ih rade samo dječaci?

Na kraju, povežite ta pitanja sa problematikom obrazovanja za demokratiju i ljudska prava:

- Šta se događa ako neko ne zna o stvarima koje volite da radite i koje radite?
- Šta se događa ako neko ne zna o stvarima koje ne volite, ali ih radite?
- Ko odlučuje koje stvari mogu raditi djevojčice, a koje dječaci ?
- Šta se događa ako se ograniče stvari koje dječaci i djevojčice mogu raditi?
- Mislite li da će uloge ostati iste? Je li uvijek bilo tako?

Dodatak: Lekcija se može produžiti fokusiranjem na pitanje o tome šta učenici ne rade, a htjeli bi. Nastavnik pokušava da pronađe rješenja zajedno s učenicima o tome kako bi se moglo probati da se te stvari urade u razrednom kontekstu.

Lekcija 2

Moji lični simboli (grb I)

To je ono što sam ja

Vaspitno-obrazovni ciljevi	Učenici podstiču svoje samopoštovanje tako što otkrivaju i ocjenjuju svoje pozitivne karakteristike.
Nastavni zadaci	Učenici stvaraju svoje vlastite simbole koje će biti dio zajedničkog grupnog grba. Postavljaju sebi pitanja o vlastitoj percepciji samih sebe i koriste prednosti identifikovane u prvoj lekciji. Učenici formiraju grupe kao preduslov trećoj lekciji.
Materijali	Tabele iz prethodne lekcije, štampane kopije grba (dva po učeniku), bojice, makaze.
Metodi	Individualni rad, formiranje grupa.

Popratne informacije

U evropskoj tradiciji grb, ili preciznije rečeno, heraldički znak, jeste dizajn koji pripada pojedinačnoj osobi (ili grupi ljudi) i koji se koristi na razne načine. Istorijski gledano, grbove su koristili vitezovi kako bi se razlikovali od neprijateljskih vojnika. U kontinentalnoj Evropi gradovi su takođe mogli imati grbove. Za razliku od pečata i ostalih oznaka, grbovi imaju formalni opis dat u detaljima. U 21. vijeku, grbove i dalje koriste razne institucije i pojedinci (nekoliko univerziteta, na primjer, donijelo je smjernice o tome na koji se način smiju koristiti njihovi grbovi, kako bi ih zaštitili.

Umjetnost dizajniranja, prikazivanja, opisivanja i bilježenja grbova zove se heraldika. Upotreba grbova od strane država, opština, gradova i sela zove se građanska heraldika.

Opis lekcije

- Lekcija 2 započinje tako što se formiraju grupe od po četiri učenika. Preporučuje se da se grupe formiraju kroz igru, dijeleći sparene karte u kompletima od četiri ili pak slike u kompletima od četiri, itd. Zadatak učenika je da pronađu druge partnere i da na taj način formiraju grupu.
- Potom učenici treba da sjednu zajedno u svojim grupama. Svaki učenik dobija jednu kopiju grba. Druga kopija se stavlja na sredinu stola. Postoje četiri djela grba i svaki učenik bi trebalo da izabere jedan dio. Treba olovkom da upišu svoja imena na primjerak grba koji se nalazi na sredini stola. Na svojoj kopiji treba da počnu sa izrezivanjem svog vlastitog komada grba.
- Nastavnik potom treba od učenika da zatražiti da razmisle o ličnim simbolima koje mogu upotrijebiti da predstave sami sebe. „To je ono što sam ja“ treba da bude krilatica za ovaj zadatak. Proširena poruka ovog zadatak trebala bi da bude „To je ono što ja doprinosim ovoj grupi“. Kako bi to napravili, učenici treba da izvade tabele koje su napravili u prvoj lekciji. Mogu dobiti neke ideje iz kolumni poput: „Volim to da radim i to radim“ i „Ne radim to, a volio bih“. Sada učenici moraju da pronađu simbole koji predstavljaju njihove jače strane kako bi ih ucrtali u svoj dio. Sljedeća pitanja mogu biti od koristi:
 - Kako vidiš samog sebe?
 - Šta ti je potrebno ?
 - Šta si sposoban da uradiš?
 - Za čime žališ kad se prisjetiš svog života?

Lekcija 3

Ovo je naš grb (grb broj II)

Mi smo jači kao grupa jer smo pojedinci

Vaspitno-obrazovni ciljevi	Učenici postaju svjesni potencijala svojih individualnih jačih strana koje unose u grupu. Usaglašavaju se oko imena i krilatice grupe.
Učenički zadaci	U grupama od četvoro, učenici objašnjavaju svoje lične simbole drugim članovima grupe. Stvaraju zajednički grb i usaglašavaju se oko njegovog imena, krilatice i zajedničkog simbola. Učenici prezentiraju grb cijelom razredu
Nastavni materijali	Kopije grbova iz prethodne lekcije, bojice, ljepilo.
Metodi	Grupni rad (četvoro) i grupna prezentacija.

Opis lekcije

Nastavljajući se na drugu lekciju, učenici raspravljaju o simbolima koje su napravili i razmjenjuju svoje ideje. Nastavnik potom od njih traži da urade sljedeće zadatke:

- Objasnite svoje simbole ostalim članovima grupe;
- Zalijepite sve dijelove simbola na svoj grb;
- Pronađite zajednički simbol za vašu grupu (centar), krilaticu za vaše ideje (gornji dio) i ime za vašu grupu (donji dio).

Nastavnik treba da kaže učenicima da odluke treba da donose zajednički kako bi se svi mogli s njom identifikovati.

Kompletirani grbovi prezentiraju se na plenarnoj sjednici od strane jednog predstavnika grupe i potom izlažu na zid pored ostalih.

Lekcija 4

Pojedinci i grupe

Prednosti po jedinaca kao potencijal društva

Vaspitno-obrazovni ciljevi	Kroz raspravu, učenici shvataju da njihove individualne jače strane imaju potencijal unutar grupe. Oni shvataju koncept timskog rada i podjele zadataka. Mogu identifikovati grupe u društvu gdje se različite snage moraju kombinovati kako bi postale uspješne.
Učenički zadaci	Učenici razgovaraju o svojim jačim stranama i vezuju ih za druga iskustva u situacijama izvan škole. U izlaganju ideja mogu da identifikuju situacije u kojima su razne sposobnosti potrebne za uspjeh grupe.
Nastavni materijali	Tabla ili <i>flip chart</i> .
Metodi	Plenarna rasprava.

Popratne informacije

Rasprava (razmjena argumenata, iz latinskog, *discussio*, tj. argument) jeste specifičan oblik verbalne komunikacije između dvije ili više osoba u kojoj se raspravljaju razna pitanja – tj. diskutuju, u kojoj svaka strana iznosi svoje argumente. Rasprava bi trebalo da se održava u duhu zajedničkog poštovanja. Dobar stil diskusije zahtijeva da govornici dozvole i da čak i podstiču da se iskažu druga gledišta i razmišljanja, i pažljivo ih razmatraju umjesto da ih na brzinu odbace. Lične osobine, kao što su mirnoća, pribranost i uljudnost, biće prednost obiju strana. U najboljem slučaju, rasprava će voditi ka rješenju problema ili kompromisu kojeg svi umiješani mogu prihvatiti. U modernim društvima, rasprave su civilizovana – a ne nasilna – sredstva za nošenje s kontroverzom i sa konfliktima interesa i ciljeva. Konflikta se stoga ne zataškavaju, već rješavaju. Učeći i vježbajući svoje debatne vještine, učenici uče osnovne elemente postizanja i održavanja mira u društvu.

Opis lekcije

Učenici sjede u grupama sa *flip chart*-om koji se nalazi ispred njih.

Dodjeljuje im se zadatak da se upuste u trostepenu raspravu (vidjeti takođe i radni list za učenike):

- Razmislite o jačim stranama koje ste nacrtali ili napisali na svom grbu i sve ih ispišite na *flip chart*-u.
- Raspravljajte u kojim situacijama te snage mogu pomoći vašoj grupi. Razmislite o primjerima i zapišite ih.
- Kao treći korak, razmislite o situacijama izvan škole. Gdje bi vam te snage i sposobnosti mogle pomoći? Kao pojedincu? Unutar grupe?

Kada učenici završe, formiraju krug kako bi raspravili rezultate na plenarnoj sjednici.

Zadatak je nastavnika da usmjerava raspravu tako da učenici usvoje koncepte korišćenja individualnih jačih strana i sposobnosti kao izvor moći unutar grupe.